

*L'ensenyança industrial**Reus ha de tenir una escola d'aprenents**Parlem-ne!*

Com sigui que, fins ara, han passat desapercebudes a la nostra ciutat les importan-
tíssimes disposicions vigents que fan referència a l'ensenyança industrial, ens creiem
obligats, sino per patriotisme local almenys amb interès de què el CENTRE DE LECTURA
aporti el seu valuós esforç al progrés i a la cultura reusenca, a parlar de dites disposi-
cions, a divulgar-les degudament, a cridar l'atenció respecte les obligacions que re-
cauen, a l'efecte, sobre les nostres autoritats i a procurar, finalment, que es creï a Reus
l'escola elemental del treball, o sigui, d'aprenentatge, com li pertoca i com s'està obli-
gat a fer.

Es tracta, com es veu, d'una qüestió interessantíssima i a ella devem, tots, dedicar
els nostres esforços. Especialment, però, ens atrevim a esperar que la Cambra de Co-
merç, el Foment Industrial i Mercantil, gremis patronals i societats obreres, així com
l'Excel·lentíssim Ajuntament, acolliran amb interès i entusiasme aquest modest projecte
nostre, projecte que califiquem de modest perquè es limita a requerir el compliment de
tot quant s'ha decretat recentment respecte ensenyança industrial.

Les disposicions vigents

La «Gaceta» del 5 de novembre de 1924 publicà, primerament, un Reial-decret
del 31 d'Octubre aprovant l'«Estatut d'Ensenyança Industrial», el qual tendeix a unifi-
car i intensificar, reorganitzant-la amb modernes orientacions, l'ensenyança que es do-
nava en les escasses escoles oficials i particulars que venien funcionant. Després, la
«Gaceta» del 10 d'Octubre de 1925 publicà el R. D. del dia 6 aprovant el Reglament
provisional per a l'aplicació d'aquell Estatut a les ensenyances elementals i professionals,
en el qual, principalment, es determinen les dites ensenyances, classificades deguda-
ment per grups, detallant matèries, classes i horaris, establint normes per a matrícules,
exàmens, professorat, títols, etc. Finalment, la «Gaceta» del 24 de juny de 1926 publicà
un altre R. D., signat el dia 18, aprovant un nou Reglament provisional per a l'aplica-
ció del mateix Estatut a les Escoles provincials, municipals i privades, el qual assenyala
les obligacions de municipis i diputacions, fixa el règim de llurs escoles respectives, del
professorat i de les Juntes que han de nomenar-se, i, en últim terme, determina com ha
de realitzar-se la inspecció a les escoles privades.

Seria impropï d'un senzill treball periodístic exposar àmpliament el contingut de les
dites tres reials-ordres, i més impropï, encara, comentar-lo i analitzar-lo. Ens limitarem,
per tant, a fer menció d'aquells articles que demostrin el nostre punt de mira, o sigui,

el caràcter d'obligació que té la novella disposició i la necessitat, per consegüent, que existeix d'anar urgentment a la construcció de l'esmentada escola.

L'obligació és terminant

L'Estatut, en efecte, en son article 17, estableix que *l'Estat, les Mancomunitats, les Diputacions provincials i els Municipis consignaran en llurs pressupostos les quantitats necessàries per al sosteniment d'Escoles industrials oficials o subvenció de les privades inspeccionades*. I en parlar de les normes per al compliment de l'esmentat article afegeix: *Cada Municipi de més de 20.000 habitants QUEDA OBLIGAT a sostenir Escoles elementals municipals o a subvencionar escoles privades inspeccionades, capaces en total per a una població escolar mínima d'un alumne per cada 1000 habitants.*

Aquesta terminant obligació està refermada en el Reglament del 18 de juny darrer, afegint, en son article segon, que *per al compliment d'aquesta obligació deurán consignar dits Ajuntaments en llurs pressupostos una quantitat mínima de 300 pessetes anyals per cada 1000 habitants, amb un mínim de 10.000 pessetes anyals*. I segons la 1.ª disposició addicional de l'Estatut, aquest començà a regir el dia 1.er d'octubre de 1925, i els Municipis, segons la disposició addicional 2.ª, *devien incloure en llurs primers pressupostos les partides necessàries per atendre les obligacions que aquell Decret-lllei els imposà.*

Algú podria observar-nos que l'Ajuntament de Reus sosté ja una Escola municipal d'aquest caràcter i que, per consegüent, ja compleix abastament aquesta obligació. No. L'Escola municipal actual no s'adapta, ni molt ni poc, a l'Estatut d'Ensenyança industrial i per a que s'hi adapti, com és degut i indispensable, cal reorganitzar-la totalment, cal refer-la per complet, cal, en una paraula, tancar-la i, si es vol, aprofitar el què es pugui per a la futura Escola elemental del Treball que deu establir-se. L'article 71 de l'Estatut diu ben terminantment que les escoles ja establertes s'han de convertir en escoles oficials i s'han de sotmetre als preceptes del Reial-decret, començant per cursar-s'hi el quadro mínim d'ensenyances fixat en el ja citat Reglament del 6 d'octubre de 1925.

Què cal fer?

Prèviament s'ha de procedir a constituir la Junta local d'Ensenyança industrial que estableix el Reglament del 18 de juny de 1926. L'ha de presidir l'alcalde i l'han d'integrar, com a vocals, un patró designat per la Cambra de Comerç, un obrer designat per la Delegació local del Consell del Treball, un mestre nacional i tres regidors.

Immediatament aquesta Junta acordarà si convé crear una Escola oficial o si procedeix subvencionar una escola privada, inspeccionada per l'Estat i que, naturalment, s'enmotlli a les normes de l'Estatut. I veus aquí el problema que convé estudiar amb tota atenció, per ésser el problema essencial i cabdal, ja que de la resolució que s'adopti depèn que el compliment de quant estableix l'Estatut i els Reglaments repetidament esmentats sigui pràctic i eficaç: pràctic en el què es refereix a facilitat de crear l'Escola, i eficaç en quan als resultats que pugui donar a la classe obrera reusenca.

La solució del problema

Aquí va, inspirats en el nostre amor a Reus, al CENTRE DE LECTURA i a la cultura dels nostres obrers, la solució que nosaltres,—parlo en nom de la Junta de la Secció d'Estudis Socials—proposem i oferim a la Junta local d'Ensenyança Industrial i a la Junta Directiva del CENTRE.

Com és sabut, la nostra volguda entitat posseeix, darrera el Teatre Bartrina i amb accés al carrer de l'Abadia, uns terrenys sense edificar i precisament en els quals s'havia acariciat la idea de construir-hi una escola d'arts i oficis, o d'aprenents, amb la qual hauria de completar la seva intensa i admirable tasca de cultura popular. Doncs bé; aquesta vaga i fins fa poc utòpica aspiració, aquest projecte que per manca d'elements semblava impossible, o poc menys, de realitzar, *pot avui ésser una bella realitat*. El senyor Moragas, director de la «Caixa de Pensions», oferí l'any passat, espontàniament el seu concurs a l'obra cultural del CENTRE i en el Consell de la dita Caixa del dia 7 de febrer darrer s'acordá oferir-nos un préstec, fins a 125,000 pessetes. Comptem, doncs, amb mitjans i base per portar a cap una empresa que ha de beneficiar, indubtablement, a tothom: a l'Ajuntament, al CENTRE, a Reus en general i als obrers en particular.

La qüestió econòmica

Abans de passar endavant, devem dir quatre paraules respecte la possibilitat d'amortitzar el préstec aplicat a l'Escola i d'atendre les despeses de la mateixa. Es, naturalment, l'aspecte més greu de l'assumpte i no podem deixar de tractar-lo, encara que, en definitiva, a qui correspon fer els càlculs necessaris, els estudis i els pressupostos, és a la futura Junta local d'acord amb el CENTRE DE LECTURA o a la Junta Directiva del CENTRE d'acord amb aquella Junta.

Sincerament creiem que no deu preocupar-nos aquest aspecte del problema, doncs a més a més de la subvenció municipal, s'ha de comptar amb la de la Diputació, que també vé obligada segons l'Estatut a participar en el sosteniment d'aquestes escoles, i amb l'ingrés de les matricules. Ultra aquests ingressos, es podrien procurar qüotes de protecció d'entitats i particulars. I segons l'article 6.º del Reglament del 18 de juny de l'any passat, quan les subvencions i les quotes no arribin a cubrir el pressupost de despeses de l'Escola, la Junta local s'ha de dirigir al Ministeri del Treball sol·licitant l'auxili de l'Estat, que l'otorgarà mitjançant l'oportú expedient en el que es justifiqui la impossibilitat al·legada.

Ventatges del projecte

I ara, per acabar, tractarem d'exposar breument les aventatges que ofereix aquest magne projecte nostre.

Per una banda, l'Ajuntament compleix d'una manera digna i perfecta l'obligació neludible que li senyala l'Estatut, essent-li, aquesta solució, molt més fàcil, còmoda i

senzilla que la de crear, pel seu compte, una Escola municipal. Com és natural, a l'Escola que proposem podria destinar-hi el que hi hagués aprofitable en l'escola que sosté actualment.

Per altra part, el CENTRE DE LECTURA veu realitzat el seu somni daurat, edificant els seus terrenys i contribuïnt a que Reus tingui els elements necessaris per a que els seus obrers siguin aptes i intel·ligents. A la nova Escola també podria aportar-hi, naturalment, part de les seves classes actuals tota vegada que algunes, allavors, sobrarien.

La nostra ciutat, els obrers reusencs, les indústries i els oficis tots, rebran, en fi, nous impulsos i nova vida... Perquè l'ensenyança industrial, aquí on la indústria ho és tot, com en tot arreu, està llastimosament oblidada. I, no en dubteu, perquè aquesta ensenyança dongui resultat i tingui eficàcia, és millor, molt millor que una escola encarcaradament oficial, una de caràcter essencialment popular, amorosa i amable, inspirada solament en bells ideals de cultura, en neguits i afanys de progrés.

J. RECASENS I MERCADÉ